**Povestea vasului fantomă**
Wilhem Hauff

Tatăl meu avea o mică dugheană la Bassora. Nu era nici sărac, nici bogat; făcea parte dintre oamenii care nu îndrăznesc să înceapă ceva, de teamă să nu piardă şi puţinul pe care l-au agonisit. Pe mine m-a crescut, de bine de rău, în aşa fel, încât am fost în stare de timpuriu să-i dau o mână de ajutor. Când am împlinit optsprezece ani, tata a făcut prima lui negustorie mai mare şi a murit răpus de durere: aflase vestea că valurile îi înghiţiseră o mie de galbeni. Curând aveam să socotesc moartea lui bine venită, căci puţine săptămâni după aceea se adeveri că vasul care căra bunurile tatălui meu se scufundase. Curajul meu tineresc nu putea fi biruit însă de această nenorocire. Am prefăcut în bani tot ce rămăsese de la tatăl meu şi am pornit în lumea largă să-mi caut norocul. Am plecat însoţit de un bătrân slujitor al tatălui meu, căruia îi eram atât de drag, încât nu se îndura să mă lase singur şi ţinea morţiş să-mi împărtăşească soarta.

Ne-am îmbarcat în portul Bassora. Aveam vânt prielnic. Vasul pe care pluteam se îndrepta spre India. După cincisprezece zile de călătorie, căpitanul ne vesti că se apropie o furtună; faţa îi era îngândurată, căci se părea că nu cunoaşte prea bine locurile acelea şi nu-i era uşor să ţină piept furtunii. Porunci să se strângă grabnic toate pânzele şi înaintam acum foarte încet. Se lăsase noaptea – o noapte senină şi rece – iar căpitanul începuse să creadă că semnele prevestitoare ale uraganului îl înşelaseră. Deodată se ivi o corabie pe care n-o văzusem până atunci şi care trecu foarte aproape de noi. Pe puntea acelei corăbii izbucniră strigăte şi urlete sălbatice, nelalocul lor înaintea înspăimântătorului ceas al furtunii. Căpitanul stătea alături de mine, alb ca varul.

— Corabia mi-e pierdută! strigă el. Pe lângă noi a trecut moartea!

Până să pricep ceva, oamenii de pe vasul nostru dădură buzna, răcnind.

— Aţi văzut-o? S-a sfârşit cu noi!

Căpitanul porunci să se citească din Coran cuvinte de îmbărbătare şi trecu el însuşi la cârmă. Zadarnic! Urgia se înteţea văzând cu ochii; nu trecu nici un ceas şi vasul se opri pe loc, troznind din încheieturi. Oamenii coborâră în bărci şi, când ultima barcă părăsi puntea, corabia se scufundă, iar eu m-am pomeni dintr-o dată plutind pe apă, sărac ca un cerşetor. Nenorocirea însă nu se sfârşise… Furtuna vuia tot mai cumplit. Barca plutea în voia valurilor. L-am îmbrăţişat pe bătrânul slujitor şi ne-am jurat să rămânem alături până la moarte. În sfârşit se crăpă de ziuă. Dar odată cu ivirea primelor raze de soare, vântul se năpusti asupra bărcii noastre şi o răsturnă. Nu i-am mai văzut niciodată pe tovarăşii mei de călătorie, marinarii. Izbitura mă năucisese; când m-am trezit, mă aflam în braţele bătrânului şi credinciosului meu servitor, care scăpase cu viaţa agăţându-se de barca răsturnată şi mă târâse lângă el. Furtuna se potolise. Nu mai

rămăsese nici urmă din vasul nostru, dar în depărtare se ivi o altă corabie şi valurile ne purtau către ea. Când ne-am apropiat, am văzut că era corabia care trecuse pe lângă noi în noaptea de pomină şi care pricinuise căpitanului nostru atâta spaimă. M-a cuprins o teamă ciudată la vederea vasului acela. Înfricoşătoarele vorbe ale căpitanului, care se adeveriseră atât de cumplit, înfăţişarea vasului pustiu, la bordul căruia nu se zărea ţipenie de om în vreme ce ne apropiam, oricât am strigat noi, totul m-a umplut de groază. Totuşi aceasta era singura noastră scăpare; de aceea am slăvit numele Profetului care ne dăruise ca prin minune viaţa.

Am vâslit cu mâinile, cu picioarele, îndreptându-ne către parâma de la prova corabiei. În sfârşit, am izbutit să o apucăm; la strigătele noastre – nici un răspuns, o muţenie desăvârşită. Atunci ne-am căţărat pe odgon – eu, fiind mai tânar, în frunte. Dar, o, ce înfiorător! Ce privelişte cumplită mi s-a înfăţişat păşind pe punte! Pe podeaua înroşită de sânge zăceau douăzeci-treizeci de morţi în straie turceşti; un bărbat în veşminte de preţ cu sabia în mână, tras la faţă, galben – mort şi el – era ţintuit de catargul din mijloc şi un piron mare îi străpungea fruntea. De frică, mi s-au tăiat picioarele; abia mai cutezam să răsuflu. În cele din urmă, bătrânul slujitor mă ajunse. Puntea aceea fără urmă de viaţă, acoperită numai de leşuri îngrozitoare, îl buimăcise şi pe el. Cu frica în suflet, am înălţat o rugă către Profet, şi numai după aceea am cutezat să păşim înainte. Ne uitam mereu în jurul nostru, cu grijă, temându-ne că ne-ar putea ieşi în cale altceva şi mai înspăimântător. Dar nimic nu se clintea. Nu se vedea ţipenie de om viu – numai noi şi întinsul apelor. Nu îndrăzneam să vorbim cu glas tare, de teamă ca nu cumva căpitanul mort şi ţintuit de catarg să-şi întoarcă ochii sticloşi către noi sau ca unul din morţi să mişte capul. În cele din urmă, am găsit o scară ce ducea înăuntrul vasului. Fără voie, ne-am oprit acolo, uitându-ne unul la altul, necutezând sâ ne dăm în vileag gândurile.

— O, Doamne, spuse credinciosul meu slujitor, aici s-a petrecut ceva groaznic! Dar chiar dacă vasul ar fi plin de ucigaşi, mai bine mă dau pe mâna lor, orice s-ar întâmpla, decât să mai rămânem o clipă printre morţii aceştia.

Eram de aceeaşi părere. Ne-am luat, aşadar, inima în dinţi şi, cu nădejdea în suflet, am coborât treptele. Totul era învăluit şi aici într-o linişte de moarte, tulburată doar de paşii noştri. Ne-am oprit la uşa cabinei. Am lipit ureche de uşă şi am ascultat: nu se auzea nimic. Am deschis. Înăuntru domnea o harababură cumplită: veşminte, arme ţi tot felul de scule, toate claie peste grămadă. Oamenii de pe vas, sau cel puţin căpitanul, trebuie c-au tras un chef straşnic, căci totul era vraişte. Am colindat din cabină în cabină, din încăpere în încăpere; pretutindeni am dat peste mătăsuri, mărgăritare, zahăr şi tot felul de alte lucruri. La vederea acestor avuţii, m-a cuprins o bucurie fără margini, căci neaflându-se nimeni pe corabie în afară de noi, socoteam că toate vor fi ale mele. Ibrahim însă îmi aminti că suntem departe de ţărm şi nu vom putea ajunge la el fără ajutorul cuiva!

Ne-am ospătat cu mâncărurile şi băuturile pe care le-am găsit din belşug şi ne-am urcat iarăşi pe punte. Dar la vederea înspăimântoarei privelişti a leşurilor, din nou mi s-a făcut părul măciucă. Am hotărât să

scăpăm de ele zvârlindu-le peste bord. Dar şi mai mare ne-a fost groaza când ne-am dat seama că nici unul nu putea fi clintit din loc. Morții erau parcă țintuiți pe punte, aşa încât ar fi trebuit să fie smulşi cu scânduri cu tot; pentru asta însă nu aveam scule la îndemână. Cât despre căpitan, nu l-am putut desprinde cu nici un chip de catarg – nici măcar sabia nu i-am putu-o smulge din mâna-i țeapănă. Am petrecut ziua mâhniți, cu gândul la soarta noastră. La căderea nopții i-am îngăduit bătrânului Ibrahim să se culce, iar eu am rămas de veghe pe punte, scrutând zarea, în nădejdea unei izbăviri. Când s-a înălțat luna – socotind după stele să fi fost cam unsprezece – m-a cuprins un somn ca de plumb. M-am prăbuşit fără voia mea după un butoi ce se afla pe punte. Somnul acesta era însă mai mult un soi de toropeală, căci auzeam limpede valurile izbind corabia, auzeam pârâitul şi scârțâitul catargului în bătaia vântului. Deodată mi s-a părut că desluşesc zvon de glasuri şi paşi grei răsunând pe punte. Am vrut să mă ridic şi să privesc. Dar o putere nemaivăzută îmi țintuia mădularele, îmi lipea pleoapele. Vocile răsunau din ce în ce mai limpede, ca şi cum o ceată de oameni voioşi ar fi umblat forfota pe punte. Mi se părea că aud glasul puternic al unei căpetenii, că desluşesc zgomotul parâmelor şi al pânzelor care erau ridicate şi coborâte. Încetul cu încetul însă mi s-a învălmăşit totul în minte şi m-am cufundat într-un somn şi mai adânc, prin care mi se părea că desluşesc numai zăngănit de arme. Când m-am trezit soarele se înălțase sus şi razele sale îmi ardeau fața. Uimit, am privit în jur; am crezut că furtuna, corabia, morții şi tot ce auzisem în timpul nopții fuseseră doar un vis; totul în jur era neschimbat. Morții zăceau neclintiți, iar căpitanul, țintuit de catarg, stătea nemişcat. Am râs de visul meu şi m-am ridicat, pornind în căutarea bătrânului ajutor. Acesta şedea îngândurat în cabină.

— O, Doamne! Strigă el când mă văzu intrând. Mai bine aş zăcea în fundul mării decât să mai petrec o noapte pe corabia asta blestemată!

L-am întrebat care era pricina supărării lui şi mi-a răspuns:

— După câteva ceasuri de somn m-am trezit şi am auzit paşi deasupra capului meu alergând în sus şi în jos. Am crezut întâi că eşti dumneata, dar acolo sus umblau forfota cel puțin douăzeci de oameni. Răsunau strigăte, țipete. În cele din urmă se auziră pe trepte paşi grei. Atunci mi-am pierdut cunoştința; numai din când în când îmi reveneam şi atunci îl vedeam pe omul care e țintuit colo sus de catarg aşezându-se aici la masă, bând şi cântând, iar pe cel în veşminte roşii, care zace pe punte nu departe de el, stând alături şi ținându-I tovărăşie la băutură.

La auzul celor povestite de bătrânul meu slujitor, credeți-mă, dragi prieteni, că nu prea m-am simțit în apele mele. Aşadar, nu era o părere, auzisem şi eu morții destul de limpede. Să călătoreşti într-o astfel de tovărăşie era un lucru înfricoşător. Ibrahim căzu iarăşi pe gânduri.

— Aha! Strigă el deodată.

Îşi amintise un descântec pe care-l învățase de la bunicul său, un om înțelept şi umblat prin lume, descântec care alunga duhurile şi stafiile; cât despre somnul greu care ne toropise noaptea trecută, puteam să-l gonim rostind într-una versete din Coran. Povața bătrânului mi-a plăcut. Am

aşteptat cu teamă sosirea nopţii. Am hotărât să ne cuibărim într-o mică încăpere ce se afla lângă cabină. Am făcut câteva găuri destul de mari în uşă, ca să vedem prin ele toată cabina, apoi am încuiat bine uşa pe dinăuntru şi Ibrahim a scris numele Profetului în cele patru colţuri. Aşteptam noaptea cu spaimă. Tot cam vreo unsprezece ceasuri să fi fost, când ne-a încercat iarăşi un somn ca de plumb. Slujitorul mă povăţui să rostesc câteva rugăciuni din Coran şi somnul mi se risipi de îndată. Deodată, puntea păru că prinde viaţă, parâmele scârţâiră, răsunară paşi şi se desluşiră limpede mai multe glasuri. După câteva clipe de aşteptare încordată se auziră paşi pe scară. Bătrânul începu atunci să bolborosească descântecul învăţat de la bunicul său, descântec menit să alunge stafiile şi să risipească vrăjile.

Fie că pogorâţi din văzduh,
Fie că vă înalţaţi din adâncurile mării,
Fie că aţi dormit în groapa întunecoasă,
Fie că ieşiţi din vâlvătaia flăcărilor,
Alah este stăpânul şi domnul vostru,
Lui I se supun toate duhurile!

Trebuie să mărturisesc că nu mă prea bizuiam pe acest descântec şi, în clipa când uşa a zburat în lături, mi s-a făcut părul măciucă. În încăpere a intrat bărbatul acela voinic şi falnic pe care-l văzusem ţintuit de catarg. Avea încă pironul înfipt în frunte până în miezul creierului, dar sabia o vârâse în teacă; în urma lui păşea un alt bărbat, îmbrăcat cu mai puţină strălucire; şi pe el îl văzusem zăcând pe punte. Căpitanul – căci căpitan era, fără doar şi poate – avea faşa palidă, o barbă lungă, neagră şi ochii aprigi pe care-i rotea prin încăpere. În clipa când a trecut pe lângă noi, l-am văzut de aproape: el nu părea să ia ăn seamă uşa după care stăteam ascunşi. Cei doi s-au aşezat la masa din mijlocul cabinei şi au prins să vorbească tare, ţipând aproape, într-un grai necunoscut. Strigau din ce în ce mai aprins, până când căpitanul a izbit deodată cu pumnul în masă atât de năprasnic, că s-a cutremurat încăperea. Celălalt a sărit cu un hohot de râs sălbatic de pe scaun şi i-a făcut semn căpitanului să-l urmeze. Acesta s-a ridicat, a smuls sabia din teacă şi amândoi au părăsit cabina. După plecarea lor am răsuflat uşuraţi; dar clipele de groază nu se sfârşiseră încă. Pe punte, larma creştea necontenit. Se auzeau tropăituri, ţipete, râsete, urlete. În cele din urmă s-a dezlănţuit o hărmălaie atât de asurzitoare, încât mi se părea că puntea, pânzele, totul se va prăbuşi peste noi. Zăngănit de arme, răcnete… apoi, deodată o linişte adâncă. A trecut multă vreme până ce am cutezat să urcăm pe punte; toate se aflau la locul lor, leşurile zăceau neclintite, ţepene, ca de lemn.

S-au scurs astfel câteva zile. Pluteam mereu spre răsărit – după socotelile mele, spre ţărm – dar dacă ziua străbăteam câteva leghe, noaptea corabia părea că merge îndărăt, căci la răsăritul soarelui ne aflam din nou la locul de unde plecasem. Pesemne că morţii ridicau pânzele în fiece noapte şi făceau cale întoarsă. Pentru a împiedica acestea, am strâns toate pânzele înainte de căderea nopţii şi am făcut la fel ca şi cu uşa cabinei: am scris

numele Profetului precum şi descântecul bunicului pe un pergament pe care l-am legat de velele făcute sul. Ne-am închis în cămăruța noastră şi am aşteptat cu teamă: oare ce avea să urmeze? La început, strigoii s-au arătat şi mai sălbatici, totuşi a doua zi dimineață am găsit pânzele înfăşurate aşa cum le lăsasem. Peste zi am ridicat numai atâtea pânze câte trebuiau pentru ca vasul să înainteze încet, aşa că, în cinci zile, am străbătut o bună bucată de drum.

În sfârşit, în dimineața celei de-a şasea zile am zărit în apropiere țărmul şi i-am mulțumit lui Alah şi Profetului său pentru minunata noastră izbăvire. Am mers aşa o zi şi o noapte de-a lungul uscatului, iar în cea de-a şaptea zi, în zori, am descoperit un oraş aproape de țărm; cu multă trudă am lăsat ancora, care s-a prins îndată de fund, am coborât o barcă mică ce se afla pe punte şi am vâslit din toate puterile spre oraş. După o jumătate de ceas am intrat într-un râu ce se vărsa în mare şi am coborât pe mal. La porțile oraşului am întrebat care e numele acestei aşezări şi am aflat că ajunsesem într-un oraş indian, nu departe de ținta călătoriei mele. Ne-am dus la un caravanserai, unde ne-am odihnit după călătoria noastră aventuroasă. Acolo am întrebat dacă nu se află prin partea locului un înțelept, un învățat, spunându-i totodată gazdei că acesta trebuia să se priceapă puțin şi la vrăjitorii. Gazda m-a dus într-o stradă lăuntrică, s-a oprit în fața unei case nu prea arătoase, a bătut la uşă şi mi-a zis să intru şi să întreb de Muley.

Mi-a ieşit înainte un bătrânel cu barbă căruntă şi nas lung şi m-a întrebat ce doresc. I-am spus că sunt în căutarea înțeleptului Muley, iar bătrânul mi-a răspuns că el este Muley. L-am rugat să mă povățuiască ce să fac cu morții şi cum să-i dau jos de pe corabie. Muley mi-a răspuns că oamenii de pe vas fuseseră vrăjiți pesemne din pricina unor nelegiuiri pe care la săvârşiseră în timpul călătoriei lor pe mare; vraja se va spulbera dacă vor fi aduşi pe mal, dar aceasta va fi cu putință numai dacă vor fi desprinse scândurile pe care zăceau. De drept, vasul cu toate comorile sale al meu s-ar fi cuvenit să fie, pentru că eu l-am găsit; dar va trebui să păstrez taina şi să-i dăruiesc şi lui ceva din avuția mea; iar în schimb, el şi cu sclavii săi au să-mi dea o mână de ajutor ca să scap de morții de pe corabie. I-am făgăduit că-l voi răsplăti cu prisosință şi am pornit la drum, împreună cu cei cinci sclavi care purtau ferăstraie şi securi. Pe drum, vrăjitorul Muley nu contenea cu laudele pentru gândul ce-l avusesem de a anina pe pânze cuvinte din Coran, căci numai astfel am putut scăpa.

Am ajuns la corabie dis-de-dimineață şi ne-am apucat cu toții de treabă; într-un ceas, patru morți se şi aflau încărcați în luntrea pe care câțiva sclavi o duseră spre țărm, unde voiam să le săpăm mormântul. La înapoiere, sclavii povestiră că morții i-au scutit de îngropăciune, deoarece, de îndată ce au atins pământul, s-au prefăcut în pulbere. I-am descleştat de punte şi pe ceilalți morți şi până seara au fost transportați toți la mal. Nu mai rămăsese nici unul la bord, înafară de cel țintuit de catarg. În zadar am încercat să smulgem din lemn pironul: nici o putere din lume nu era în stare să-l clintească. Nu ştiam ce să fac; catargul nu-l puteam tăia, ca să aducem leşul la țărm cu catarg cu tot. Muley ne-a scos din încurcătură. El a trimis iute un

sclav la țărm să aducă un vas de pământ. Apoi învățatul a rostit cuvinte tainice şi a presărat pământ pe capul mortului. De îndată căpitanul a deschis ochii, a răsuflat adânc, iar rana din frunte a început să sângereze. Am izbutit acum să scoatem pironul cu uşurință, iar rănitul s-a prăbuşit în brațele unui sclav.

— Cine m-a adus aici? a întrebat el după ce şi-a venit în fire.

Muley arătă spre mine; m-am apropiat de el.

— Îți mulțumesc, străine! M-ai mântuit de chinuri fără sfârşit. De cincizeci de ani trupul meu pluteşte pe valuri, iar sufletul mi-era blestemat să se întoarcă în trup în fiece noapte. Dar acum creştetul meu a atins țărâna şi mă pot duce împăcat la strămoşii mei.

L-am rugat să ne povestească cum de a ajuns în starea aceea groaznică, iar el a început astfel:

— Acum cincizeci de ani eram un om puternic şi de vază şi locuiam în Alger. Lăcomia de câştig m-a îndemnat să înzestrez cu cele de trebuință o corabie şi să mă apuc de piraterie. Mă îndeletniceam cu treaba asta de câtăva vreme, când, odată, la Zante, am luat pe bord un derviş care voia să călătorească fără plată. Atât eu cât şi tovarăşii mei eram oameni cruzi şi n-am ținut seama de sfințenia omului, ci ne-am bătut joc de el. Într-o zi, după ce mă mustrase, în râvna lui sfântă, pentru viața păcătoasă pe care o duceam, am stat la un păhărel cu cârmaciul meu în cabină. Amintindu-mi mustrările dervişului, mustrări pe care nu aş fi îngăduit să mi la facă nici sultanul, m-am repezit furios pe punte şi i-am străpuns pieptul cu pumnalul. În clipa morții, el m-a blestemat, pe mine şi pe oamenii mei de pe vas, să nu putem trăi şi nici muri până ce creştetul nostru nu se va odihni pe pământ. Apoi dervişul şi-a dat sufletul; l-am aruncat în mare şi am luat în râs blestemul său; dar, în aceeaşi noapte, cuvintele lui s-au împlinit. O parte din oameni s-au răsculat împotriva mea. S-au bătut cu înverşunare până când cei care erau de partea mea au fost biruiți, iar eu – țintuit de catarg. Dar şi răsculații au pierit din pricina rănilor căpătate şi în curând corabia s-a prefăcut într-un uriaş mormânt. Ochii mi s-au împăienjenit; în noaptea următoare, la ceasul al care îl aruncasem pe derviş în apă, m-am trezit împreună cu toți oamenii mei: înviasem, dar nu puteam face sau vorbi altceva decât ce vorbisem şi făcusem în noaptea aceea. Aşa călătorim de cincizeci de ani, şi nici nu trăim, nici nu murim, căci oare cum am fi putut atinge pământul? Pluteam bucuroşi pe furtună, cu toate pânzele sus, în nădejdea că vasul se va izbi de stânci, se va sfărâma şi ne vom putea odihni capetele istovite pe fundul mării. Dar n-am izbutit niciodată. Acum însă am să mor. Îți mulțumesc încă o dată, izbăvitor necunoscut! Dacă socoți că te-am putea răsplăti cu vreo avuție, îți dăruiesc corabia în semn de recunoştință.

După ce vorbi astfel, căpitanul îşi lăsă capul în piept şi îşi dădu sufletul, prefăcându-se în pulbere ca şi oamenii săi. Am strâns pulberea şi am îngropat-o la țărm. Am adus doi lucrători din oraş să dreagă corabia. Am schimbat încărcătura corabiei pe alte mărfuri şi am dobândit câştiguri însemnate. După aceasta am tocmit oameni pe vas, l-am răsplătit cu prisosință pe prietenul meu Muley şi am pornit la drum, îndreptându-mă

spre țara mea de baştină. Am făcut însă un ocol mare, oprindu-mă pe țărmurile multor insule şi poposind în fel şi fel de țări ca să vând mărfurile. Profetul mi-a dat binecuvântarea lui, căci după trei sferturi de an m-am întors la Bassora, încă o dată pe atât de bogat pe cât fusesem după moartea căpitanului. Oamenii din țara mea au rămas uluiți pe avuțiile pe care le-am strâns şi de norocul pe care l-am avut, fiind încredințați că am găsit valea nestematelor despre care povesteşte vestitul călător Sindbad. I-am lăsat cu această credință şi de atunci toți tinerii din Bassora, la optsprezece ani, pornesc în lumea largă să-şi găsească, după pilda mea, norocul. Eu însă am trăit de atunci liniştit, în tihnă, iar la cinci ani o dată fac o călătorie la Mecca, în acel loc sfânt, spre a mulțumi lui Alah pentru binecuvântarea sa şi pentru a-l ruga să primească în raiul său pe căpitan şi oamenii lui.

---------------